Barcelona 3 d'agost de 1923

L'Aquella de la Torratxa

Any XLVI Número 2317 15 cèntims — Atrassats, 30

LA VAGA I LA CALOR

—Ja me'l mereixia aquest ratet de descans!

GRAN SALON DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

PELAYO, 58

LLETERIA I PRODUCTES
DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA
NATA EN CAPSETES
GELATS DE NATA

El SALÓN DORE és el punt de reunió de la bona Societat
El gran THE de la tarda - Café llet pastes sandwichs kochtails
"Souper" a la sortida dels Teatres

RAIMDOR

Bar Restaurant

F. FERRER MESTRES

Lloc de reunió dels Esportmens de Gràcia

Salmeron, 60.- Telèf. 887 G - BARCELONA

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

—Ja li tinc dit: no compti amb mí, si a l'habitació no hi té làmpara

VULCAN ½ WATT

La trobarà a la

Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

CANVI D'AMO

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abonaments de 30 coberts a 40 pessetes
» » 60 » a 75 »

Espléndits salons per a banquets, casaments i bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115

BARCELONA

Banc de Barcelona

Aquest Banc en sa Casa Central i en la Sucursal número 1, continua realitzant les operacions de Compra i Venda de Valors, Renovacions, Conversions, Canvis, Agregació de Fulles de cupons i Revisió de llistes d'amortitzacions

Admet en dipòsit tota classe de valors

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis. n.° 13 i Bonsuccès, n.° 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes
Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

MOSAIC

Cada estiu és el més calurós, i allò de que «diguin lo que vulguin els termòmetres», és veritat. Cada any fa més calor, com cada any fa més fred, confirmant-se la llei del progrés. Lo que hi ha és que els directors dels observatoris metereològics, posen els termòmetres en el lloc on fa més fresca, per a que no reneguin la gent de la temperatura, que és la que els manté. Per això, els directors dels observatoris són sempre optimistes en els seus butlletins.

***

No és veritat que a l'estiu tota cuca viu. L'estiu és l'estació de més mala ànima per als treballadors que s'hi guanyen el pa amb la suor del seu front i amb la suor de tot el cos. An els treballadors els hi sua l'ànima a l'estiu. Per això, a l'Agost el burgès és més burgès i el proletari més proletari. Si un dia esclata la revolució social, serà a l'estiu i la faran els pagesos, els paletes, els carreters, els ferroviaris, tots aquells que suen.

L'única revolució que celebrem és la dels segadors. Si no arriba a ésser el torment del sol sobre aquells pobres homes, no hi hauria hagut Corpus de Sang.

***

—Sort del mar—diem. Efectivament, però el servilisme del mar a l'estiu demostra també que l'estiu és l'estació dels burgesos. Mentre els estiuejadors l'han de menester, mentre els senyorets neden, el mar fa bonic amb les ones mansoies i blaves, amb la seva decoració de randes, amb les seves barques que semblen que és la colònia que està donant voltes pel passeig de l'aigua. Però desseguida que els banyistes desapareixen, el mar torna a bramar i les onades se fan negres i les randes de la platja se converteixen en instruments de flagel·lació. Es que el burgès de ciutat ha marxat i no queden més que els obrers de la mar.

***

Som a la platja. Apareix la lluna quan encara els raigs del sol ponent fan bellugar el moaré auri de les ones.

—Què n'és de bonic!—diuen tots.

I com que nosaltres afegim un si, una mica displicent, ens pregunten:

—Què no li agrada el mar?

—No.

—I per què?

—Perquè sembla fet per un alemany.

***

Del Mediterrani, se'n riuen els atlàntics, perquè diuen que no és un mar, que és un estany. Efectivament, és l'únic mar que no sembla fet per un alemany sinó per un llatí. Per això a la seva vora, ha nascut tota la nostra vida: des de l'Acròpolis al Dret Romà, des de l'Iliada a Jesucrist, des de Pitàgoras a Raimond Lull...

Han pescat tantes coses els homes en el Mediterrani, que es fa perdonar que sigui mar...

PARADOX

DEL CAMP

II

L'amic de la muntanya

Davant meu i damunt d'una taula coberta amb una cretona florida, tinc un gerro antic d'imitació amb flors de mimosa, que vessen del gerro com unes branques de desmai. Aquest gerro, per a que l'aigua no mulli la cretona, té a sota una rajola antiga, també d'imitació. En aquesta taula, ademés de les flors, hi ha una ampolla amb un vi vermell, aspre i perfumat, una capsa de tabac, uns llibres.

Les eures i els llessamins donen una ombra agradabilíssima. A fora, al camí, brilla un sol groc com un rovell d'ou.

Assegut enfront meu tinc a un home del poble, que té més de bèstia que d'home. Es vermell com una llagosta bullida, té pel a tota la cara com un gos japonés, i quan obra la boca ensenya unes dents grogues i enormes com fitxes velles de dominó. Aquest home té salut, unes quantes pessetes i la mania de que tan sols se pot viure al poble.

—Què és París després de tot?—es pregunta, responent-se tot seguit a si mateix.—Un poble un xic més gran que el nostre!

I es queda tan content.

Aquest home m'ha vingut a donar la benvinguda, com cada any des de en fa tres, i a dir-me, com cada any també, que ell és l'amic de la muntanya. Jo no la comprenc aquesta amistat, no me l'esplico. Trobo molt natural que un sigui amic d'En Xenius, d'una cupletista i fins del marquès d'Alella. Però no em faran creure que es pugui ésser amic de la muntanya. La muntanya no et deixarà cinc duros, encara que els necessitis molt. I un amic que no serveix per a deixar-te cinc duros no és un amic.

Aquest home parla de la muntanya com una dona d'aquestes a les que, pel fet de solucionar-les-hi la vida, s'exigeixen certes carnals delícies efímeres. Em descriu els encants de la muntanya com una certa vegada un adroguer ric i monàrquic—i ximple,—que em van presentar, em descrivia els íntims encants d'una doneta de music-hall. Ell no hi té cap propietat a la muntanya, viu en el carrer més fosc i amagat del poble, però considera la muntanya com a cosa pròpia. Això no és obstacle per a que, com que en coneix els llocs més bonics, deixi la muntanya feta una llàstima: plena d'ossos de costella, de llaunes de sardines, de papers llardosos, de pells de conill....

Aquest home, per a convertir-me, per a fer-me silvestre, em diu:—Ja ho veu, entre vostès els intel·lectuals n'hi ha hagut un que ha sigut un enamorat de la naturalesa: Rousseau.

Jo no li vull dir que em sembla tan empalagós l'amor que per la naturalesa sentia el pobre Rousseau, com el que sent ell, el meu amic del poble.

La naturalesa, amb muntanyes i sense, crec jo que és enemiga de l'home. S'arma contra ell amb bardisses, amb punxes, amb pedres, amb mosques mosquits, avespes, formigues. Empenyar-se en ésser amic de la naturalesa, és, com empenyar-se en ésser amic d'una dona que no et pot o no et sap estimar, una estupidesa.

LLUÍS CAPDEVILA

Una vaga de vint-i-quatre hores

Hi ha hagut una vaga de la que no han tingut noticia els barcelonins, una vaga que no ha sortit en «La situación actual» dels diaris. Ha estat una vaga d'empresaris, millor dit, d'anuncis d'espectacles, i va esclatar en *El Diluvio*.

Obeint certes indicacions, els empresaris varen retirar els anuncis d'*El Diluvio*, però, quan arribaren al Govern Civil, se trobaren amb que no era veritat que'l Governador hagués fet pressió per a que retiressin els seus anuncis, sinó que eren ells, pera protestar de la campanya que ve fent el popular diari contra el Governador, havien decidit suprimir els anuncis per un dia.

Un d'ells va dir al Governador:—Ho fem per un dia només perquè sinó semblaria que l'autoritat ens coaccionava per a que persistissim en aquest boicot.

El Governador, naturalment, respongué que això de cap manera, que un Governador no podia coaccionar a uns empresaris, servint-se d'ells per a fer mal a un diari que'l combatia. I així, amb molta diplomàcia, queda resolta aqueixa vaga, de la qual no'n sabien res els barcelonins.

La calor disol els poetes

Al Continental se reuneix l'única penya literària que hi ha a Barcelona, descomptades les de l'Ateneu. Entorn d'En López Picó, s'aplega, la nostra plèiade. La seva hora és de set a nou, hora burgesa, de sortida de despatxos.

A l'avençar l'estiu, el petit parnàs, va anar perdent contertulis. Va arribar un dia, en el qual no's va veure en la taula poètica més que un trovador.

Un amic, contemplant aquella desolació estival, digué al mosso.

—Sembla que la calor ha dispersat els poetes...

Va senyalar a X...,que's trobava tot sol i al qual no nomenarem, per la por que'ns fa la resposta del mosso.

—Sí, ja'n queden pocs.

—I tan pocs! No hi ha més que un.

Llavors el mosso, digué:

—I encara aquest, devegades no hi és tot.

La mort del secret

El secret, aquest *Ente* invisible que amagat en la consciència de certes persones ho feia anar tot en renou, ha estat mort a Nord-Amèrica. L'autor d'aquest crim, un sabi doctor nomenat Hotson, és qui l'ha mort i no anant pas armat de la matemàtica, moderníssima i terrible Star, sinó de la científica, humil i inofensiva xeringueta d'aplicar injectables.

Els aimants del misteri del secret i els mentiders que al redòs d'ell feien córrer boles, volar guatlles, i inventaven fantasies de totes menes i maneres, ja poden plegar el ram. Se'ls ha acabat la feina.

I no va de broma, no; el cas és provat, evident. A Nova York se celebrava un important procés, el presumpte culpable i principal protagonista del qual negava cínicament tot ço que se li acusava i no se'n

podia treure l'aigua clara de res. El jutge d'aquest *affaire*, coneixedor de l'invent d'aquell savi doctor disposà s'injectés a l'acusat una dosi del líquid *anti-secretista*. L'ordre fou complerta, i així com «Maria Rosa» del drama del gran Guimerà, ompla l'estómac d'En Marsal de bon xarel i aquest, mig pitof, li confessa ésser ell l'assassí del seu marit, el savi doctor injectà en la sang del acusat una dosi del líquit miraculós. De sobte l'acusat se sentí dolçament ubriac i als pocs moments, a preguntes del jutge, es declarava palesament autor del delicte que tant negava.

Què tal? Què els sembla? L'èxit és espatarrant. Per lo tant, els marits gelosos que dubten de la fidelitat de les seves mullers i els enamorats impertinents que sempre pregunten a les seves xicotes si els estimen, ja no caldrà d'ara endavant, que visquin intranquils els primers, ni els segons gastin saliva ni amoinin a les promeses fent sempre la mateixa interrogant cançó: —M'estimes, amor meu...?

N'hi haurà prou en donar dissimuladament una injecció miraculosa a les persones al·ludides; aquestes començaran a fer el *Pobre Valbuena*, com mig desmaiant-se, i acabaran per contar als marits o als enamorats la conscient veritat, desahuciaran de la seva consciència, vulguis o no, el secret si algun n'hi tenen.

Però, això si; caldrà que els homes guardin en *secret*, el nom del remei per a saber els secrets; perquè de la mateixa manera que s'aplica de l'*un* a l'*altra* podria aplicar-se de l'*altra* a l'*un* i només els mancaria això a les dones, prou (no tafaneres) curioses que ja són!...

JOAN PASCUAL

POTI-POTI

El bon estiuejant

El bon estiuejant es queda a Barcelona perquè el treball no el deixa marxar. Perquè no té diners ademés. Perquè a Barcelona ho passa més bé que en cap altre poblet d'aquests que els estiuejants pretenen inútilment convertir en reunions d'elegància i de *chic*.

El bon estiuejant és un obrer, un dependent d'escriptori, un home a sou, en fi. El bon estiuejant sap que als poblets on hi ha «colònia», de dia no es pot sortir al carrer perquè fa un sol que torraria castanyes. I de nit la «colònia» s'ha de vestir per a anar a fer el ximple al Casino. Fer el ximple al Casino és ballar algun fox-trot, parlar el castellà i dir al cambrer, quan s'asseuen a taula i vé el cambrer: «No, no volem pendre res, ara acabem de pendre cafè a casa... Després...»

El bon estiuejant desprècia magníficament aquesta vida de «colònia» i prefereix quedar-se a Barcelona. De dia treballa. De nit es queda en mànegues de camisa, després de sopar es treu una cadira al balcó, s'hi asseu, hi fuma un cigarret. Al balcó hi té una aufàbrega, un grill tancat en una gàbia. Això, el grill i l'aufàbrega, satisfan plenament l'il·lusió de paissatge del bon estiuejant. De tant en tant beu un trago d'aigua fresca. De tant en tant se sent la veu d'un piano, la veu d'un fonògraf: talment com en un poblet de fora. De tant en tant passa un automòbil: talment com en un poblet de fora. De tant en tant passa alguna mica de fresca: també com en un poblet de fora... I l'il·lusió és llavors completa. Trobo que ho entèn el bon estiuejant!

«Tancat per defunció del públic»

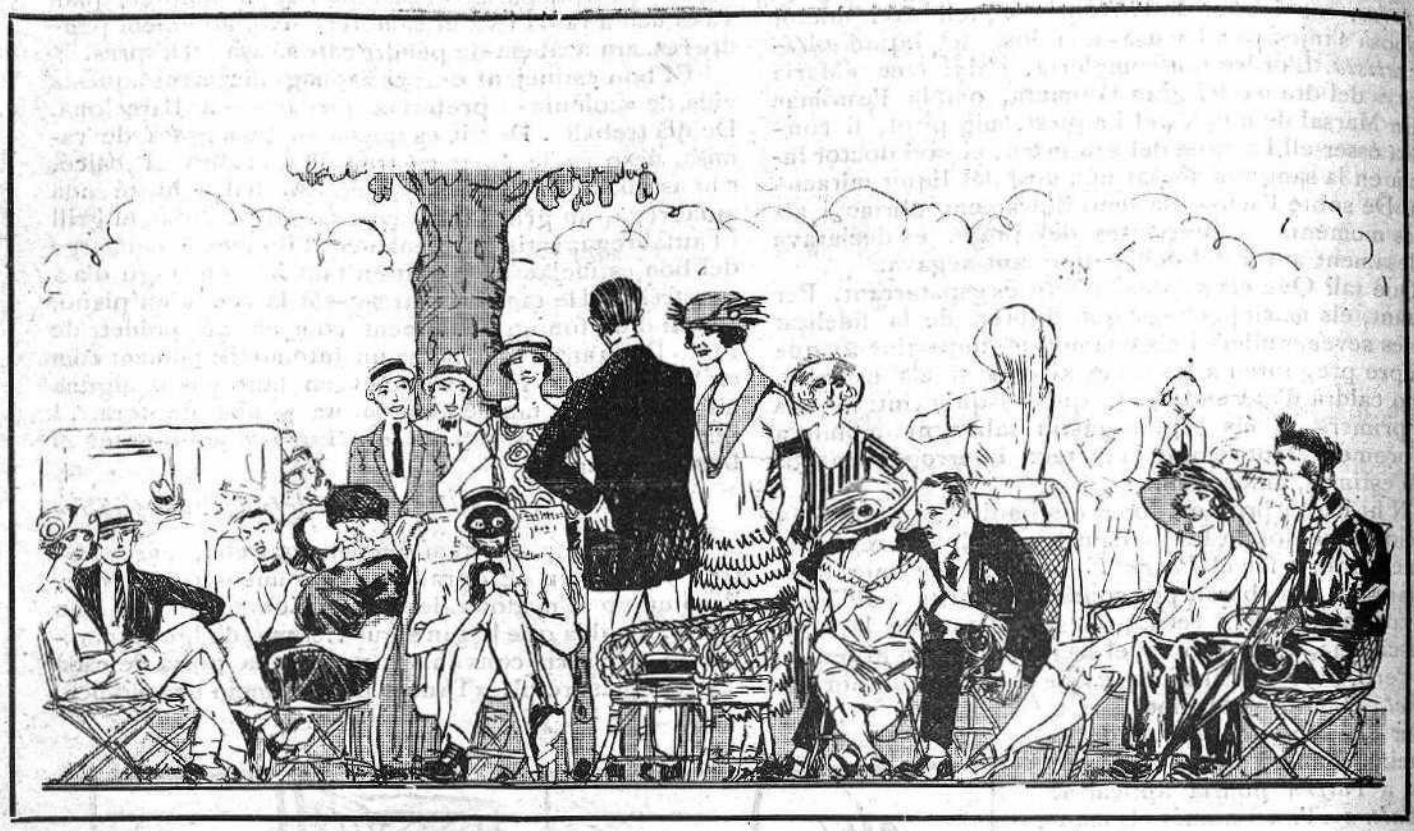
A Barcelona ens hem quedat, gairebé, sense teatres. Funcionen «Eldorado», el «Cómico» i algun més. Però un no se'n adona de que funcionin, un els creu morts. Sembla que hagin sigut víctimes d'algun atemptat. Jo crec seria convenient posar a la porta de cada teatre aquest rètol: «Tancat per defunció del públic».

EL REPOS DEL PISTOLER

—Quina mandra t'ha entrat, pale!
—Home, amb aquesta calor un no té esma ni per a fer anar el dit.

LES ELEGANCIES DEL

Fent la mar de patxoca

LA TORNADA

Així que sents la primera veu catalana en una d'aquestes dues nances que els homes tenim al cap i que coneixem amb el nom d'orelles, et fa l'efecte que al teu costat s'ha disparat un despertador. Fins s'ha donat el cas de que algú preguntés, al sentir parlar en català:

—Quina hora és?

El català és una llengua per a despertar-te, mentre que l'italià és una llengua per a adormir-te. Un poble que parli italià a tot drap ha d'ésser, per força, un poble gandul. T'entra una mandra, una nyonya, una galvana, sentint parlar italià! Penses:

—Ara hauria de fer això; ho hauria de fer perquè no tinc altre remei, per força, perquè segons diuen, la feina no espera... Però que s'esperi la feina. Així faré un experiment: el de veure si té raó la gent, i si té paciència la feina.

L'italià és com el sol i com el vi: se't fica al cap, i quan és al cap ja no hi ha manera de treure'l. Facis lo que facis, ell, tossut, s'hi queda. Fins el vi, aquell vi de Chianti, sembla que't parli, i que, naturalment, et parli en italià. I sembla que't digui:

—Beu-me, que sabràs el què és bo. Beu-me, que pendràs un *abono*! Sóc més llaminer que una droga d'aquestes que prenen els protagonistes de les novel·les. Sóc més carinyós que una dona.

Tu comprens que t'enreda, que t'entabana. Però és tan bonic deixar-se entabanar! No hi ha res més bonic al món. Sobre tot quan te'n adones. Perquè si no te'n adones ja no t'entabanen. Es el *cuento* del marit enganyat. Ho sap el marit? Doncs si ho sap ja no l'enganyen.

L'italià és una cosa dolça, madura, ensucrada com una fruita americana. Quan parles italià sembla que tinguis una confitura a la boca. Si els idiomes tinguessin gust, l'italià tindria gust de «mamey» o de plàtan molt confitat. Per això quan sents cantar en italià t'hi adorms. I no és que t'hi adormis de fàstic: és que t'hi adorms de gust. Però que't cantin en alemany! Amb aquell bé de Déu de *r r* i de *ch* no hi ha manera de dormir. Aquella pronunciació, aquelles paraules que segons Mark Twain tenen perspectiva, t'atabalen, t'atolondren, et maregen i et deixen en un estat que si no t'has tornat boig ja no t'hi tornaràs mai.

Així, al tornar de Itàlia, quan encara et dura la mandra—aquella mandra que En D'Annunzio ha extès per tot el món—al sentir parlar a un català, sembla que't diguin:

PASSEIG DE GRACIA

Fent la gran guillada, perquè vé el cobrador de les cadires

—Apa, lleva't, que és tard!

I és que el català és un poble que treballa i l'italià un poble que canta. Jo, de totes maneres, estic per l'italià.

XARAU

Rencúnies

Els tarragonins i els reusencs acostumen sostenir renyines sobre l'excel·lència de les seves respectives poblacions.

En un d'aquests debats, deia un fill de Reus a un de Tarragona:

—Ja saps que nosaltres tenim el santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia; doncs bé: considera si n'és de llunyana la nostra vellúria, que fins en la *Salve* ja es fa menció del santuari, dient: *Dios te salve Reina y Madre de Misericordia.*

—Això és absurde—replicà el de Tarragona.—Perquè vegis la poca importància que té Reus i quan temps fa que l'ha perduda, recorda que en la Passió es diu terminantment: *Reus est mortis.*

L'home bo

Don Joan era un home bo, bo de debò, dels que més que dir-s'ho ho són, dels que després d'haver complert amb el seu deure obliden el favor fet. Ho era tant, que exercia com un sacerdoci del temps antic més que per l'afany del lucre.

Certa vegada va defensar i guanyar una causa de les moltes que li confiaven, netes com és de suposar, car no volia afers bruts.

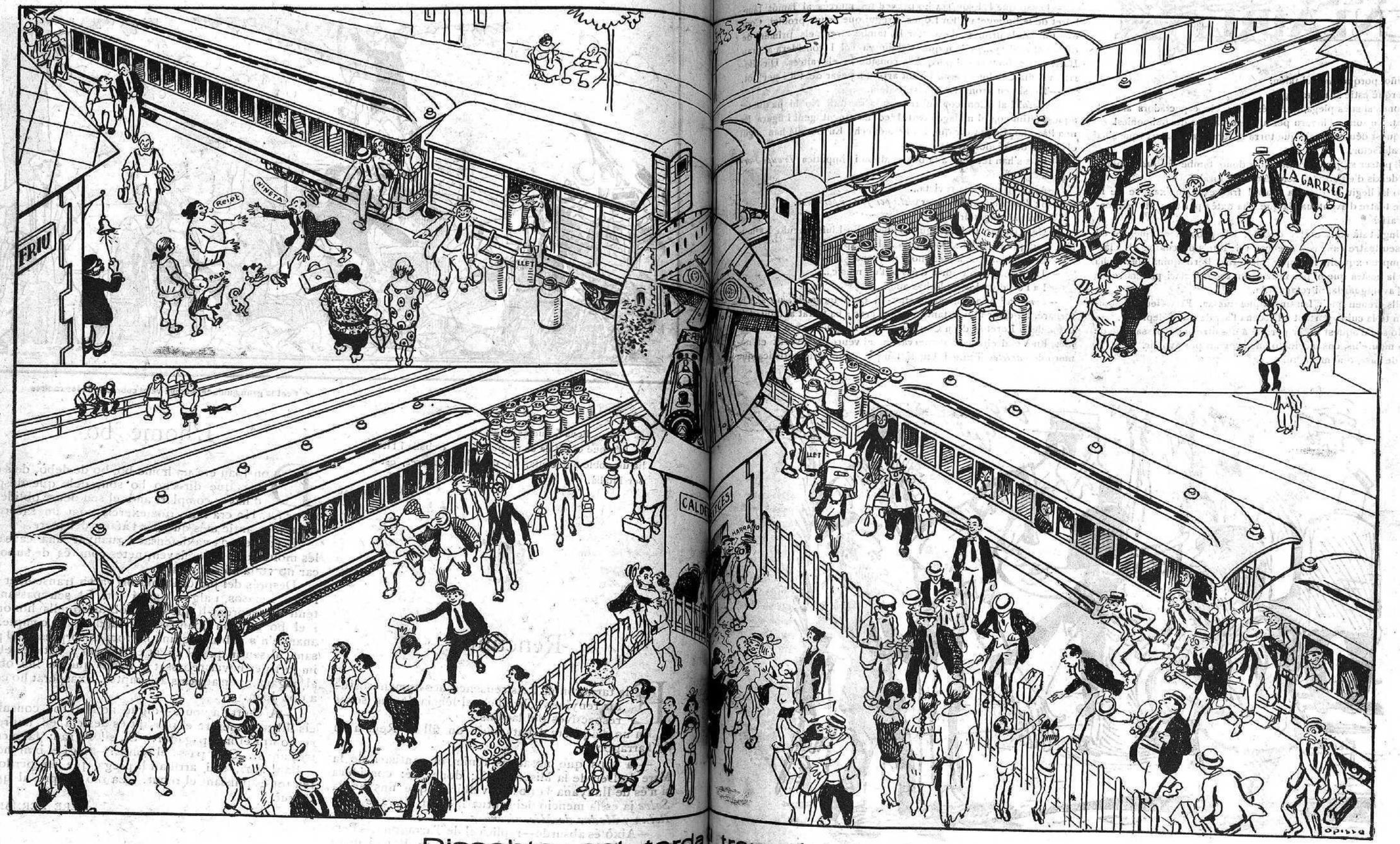
Després del judici absolutori varen transcórrer dies i dies, i mesos, i algun any i tot. El seu passant va tenir de recordar-li que calia cobrar aquells honoraris i el bo de don Joan assentí signant el compte. Va anar-se'n a cobrar i quina no fora la sorpresa del passant, al sentir que el client es negava a satisfer el seu import per haver rebassat el temps que la llei obliga al pagament en aquests assumptes. Exasperat ho contà a don Joan.

—A veure, a veure—digué aquest tot consultant els llibres i mentre el passant es desfeia en improperis contra el mal pagador.—Sí, sí! Té raó; fa més de tres anys... Com passa el temps!—afegí el bon home, —Bah! Miri, s'hi arriba i li prega que em perdoni—feu tot esquinsant el rebut.—La raó sempre al que la tingui.

PERE PERMANYER

L'ESTIU EIG CATALUNYA

Dissabte, set tarda | tren dels marits

—Niño, porqué *baca* el talón?

—Perquè estic suant mangra.

—Doncs si sues plega, que més suen els espectadors amb el teló tirat. No som a l'hivern per a preservar-los de pulmonies!

—Aquest déu dels cels que torra la terra me *parcix* que s'ha tornat calefactor.

—Sí, potser sí, però el *calé* que't dono també és *factor* per a que no deixis d'enlairar el teló. Amunt i fora!

—No ha llegit la premsa teatral francesa, queixant-se de la plaga de teatre d avantguarda que s'ha extès per tots els escenaris de París?

—Ningú està content del que té. Els gabaigs es queixen de que el seu teatre és massa avençat, i de que's descuiden els clàssics, sempre exquisits i sempre moderns. Però quina queixa ha d'ésser la nostra que ni per miracle en cap escenari podem veure obres d'avantguarda, ni retaguarda.

—Ells creuen que'n fan un xiquet massa. El «Vieux Colombier» en té la culpa portant a l'escena l'art de viure depressa.

—No sóc d'aquest parer perquè a nosaltres ens passa que de tant no moure'ns, ens morim, o ens avorrim per avorrir.

—I de casa, què me'n diu?

—Tot són noves. Lo d'En Borrás ja ho deu sapiguer-ho, *n'est ce pas?*

—Ja ho crec!

—Ja sap que L'Esquella ho preveu tot mercès al famós tamboret de la botigueta d'En López. Cregui que és un prodigi. Com que forem els primers d'escoltar-ho també forem els primers de dir-ho el 22 de juny. Com que Catalunya vol i considera al gran Borrás, perxò ell la vol perquè la considerin els altres. Dir Borrás vol dir Catalunya aquí i a tot arreu, a pesar de tot i per tot.

—Tot sia en profit del Teatre Català.

—*Amén!* I al «Cómico» tan fresquets, veritat? No hi ha dubte: aquest últim cop el malaguanyat Lleó ha tingut geni i figura. Es una llàstima. Es pot dir que En Doménech i En Gomila han sigut els braus desafiadors de la calor.

—Fins s'han fet seva a la bellugadissa i simpàtica *Troupe Portugalia.*

—Ara parlen d'una revista...

—Sí: *Barcelona en rodolins vista per fora i per dins.*

—Qui l'ha engendrada?

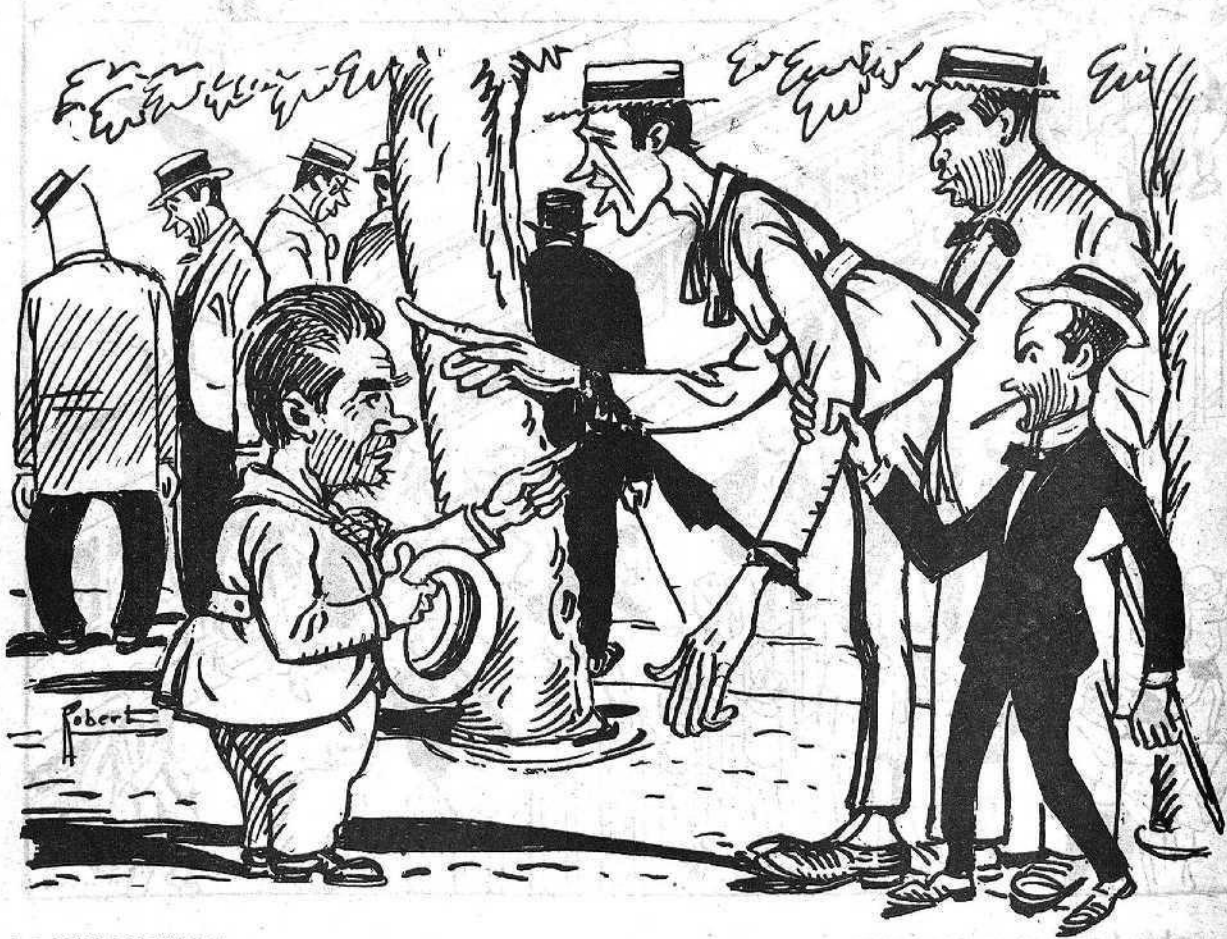
—Una trinitat. El bullanguer Tubau i En Lluís Angulo. La musica crec que serà del xaranguista Felip Caparrós.

—Em sembla que aquest nom me sona.

—Tu diràs! Ja no tindria d'ésser d'un music...

—I a l'«Eldorado» no hi has anat?

—*Como no?* Anar-hi, vareig anar-hi; però tornar-hi, no sé s'hi tornaré. La calor atueix tant, que fins crec s'ha filtrat al moll dels ossos de la Loreto i d'En Chicote. No eren aquells, creu-me. Ademés, En Vendrell acabà d'enervar-me al veure'l convertit en número de *varietés.* Tan gai, tan lí, tan pur de intuició artística que

LA CRISI TEATRAL

—Creu-me, Santpere, En *Clavé* avui ja no dóna ni per a fer cantar un cego. No trobaràs res com *La reina Inca.*

PERTENECE A LA BIBLIOTECA PUBLICA DEL ESTADO PALENCIA

—Creu-me, l'home és com el bacallà: per a que se'l mengin s'ha de posar en remull.]

era entre els choristes de l'Orfeó. I al veure en que tot i anant de frac butxaqueja grollerament per treure's el mocador, creu que va aclaparar-me. Vareig sortir suat.

—Res més?

—En Casademont, amb col·laboració del poeta sabadellenc Ramon Ribera diuen que han transformat el drama *La Mare*, d'En Rusiñol, el drama que tantes llàgrimes ha fet vessar, en una magnífica òpera.

—Si és així, me'n alegro.

—Els déus ho vulguin! Veiam si una sèrie d obres com cal, són la paga d'haver sofert tanta calor.

EL MONUMENT A EN COLOM

Molt estimat amic Flok:
Amb ta poesia salada
De la setmana passada
Em feres riure no poc.
Tenies raó de sobres;
Aquell soberc monument
Sembla un hospici talment
De trinxeraires i pobres;
Però, pren paciencia, amic,
Perquè et puc assegurâ
Que dintre poc temps serà
El monument més bonic
Que mai hagis vist en lloc;
El veuràs tot renovat
Pintat de nou, vernissat
I fet una joia, Flok.
Al voltant del basament
S'hi obriran quatre cascates
Que per fer fugir les rates
Rajaran continuament.
De l'aigua que en sortirà
S'en farà un estany rodó
Perquè els dies de calô
La gent s'hi pugui banyâ.
Els medallons i relleus
Que ja estan ben repassats,
Els veuràs prompte posats
Tant si ho creus com si no ho creus.
Les palmes de les Victòries
Que son figures maquetes,
Tindran cinccentes bombetes
I no et conto pas històries.
La gran corona comtal
Serà tota resplandent,

—Però encara van a passar l'estiu a fora? Que no ho saben que a pagès t'atraquen més que a ciutat? D'un tomaquet en fan pagar deu duros!

Car resultarà talment
Una mena de fanal
Elèctric de gran potència
Que es veurà a immensa distància.
Obra de tanta importància,
Està clâ, exigeig paciència
I temps, prô de bona tinta
Sé que està tot preparat
Per començar d'un plegat
A fer-li canviar la pinta
Al magnífic monument,
La joia del nostre port,
Car la vaga del transport
Ha causat l'ajornament
Dels treballs. Aquestes vagues,
Amic Flok, si bé ho rumies,
Tal com van en nostres dies,
Ens resulten unes plagues.
Prô la cosa més notòria,
La més gran innovació
Que cridarà l'atenció,
Serà l'ésser giratòria
L'estàtua del almirall
Que voltarà en fer-se nit,
Llençant pel magnífic dit
Estirat, un devassall
De llum, com un reflector
Dels que al Tibidabo hi ha,
I que diu canviarà
A cada instant de color,
Tot això per part de fòra;
També a dintre s'hi faran
Unes reformes en gran,
Que de parlar-ne no és hora.
Em penso, amic Flok, que ço
Que et dic, t'ha tranquilitzat
Perquè és la pura veritat,
Ton devot amic.

C. ARBÓ

L'humor dels grans homes

LA VISITA

El masover Pajol me fa els honors. Els esclops de les bèsties i dels homes han desnivellat el pati i els meus talons s'entrebanquen de tant en tant amb les lloses esmolades. Pajol obra la porta de l'estable de les vaques i entra primer.

Brins de palla guarneixen les seves espatlles i el seu cap, que toca als poltres, serviria per a estrenyinar. Una llum dolça aclareix l'estable. L'omple un baf carregat que pica les narines.

—Aquest gust m'agrada—dic jo.—Conec un país on salven els malalts desesperats guarint-los dintre una vaqueria.

Comencem la revista. Fins al fons de l'estable, les línies dretes de les esquenes immòbils s'espaien com les d'un paper comercial, i els *croissants* de les banyes remuguen. Pajol acarícia amb la mà les anques, i quan ne veu una d'ajeguda l'obliga a aixecar-se.

—Així s'esbargeix—diu ell.

Ella cedeix, i entre les seves mamelles honorablement medallades de fems, deixa caure una bossa nova que s'instal·la, ampla i rodona, agradable de mirar i de flairar. Jo cerco molts tècnics que expressessin la meva estranyesa i el meu sentiment de no haver encara dormit allà una nit, damunt d'un llit de palla, escalfat per les alenades de les vaques.

—Ah, el camp! No hi ha res com això!

Però el rostre de Pajol s'ennuvola. En un recó de l'estable hi han cinc vaques prenyades.

—Sembla que estiguin fent penitència.

—No us equivoqueu gens—diu Pajol.—S'han esgarriat amb el brau en el prat de Cân Souvin.

—Tan joves!—exclamo jo.

Les bèsties, com dones lasses, giren llurs ulls estúpids vers el ventre gonflat, estranyades de sentir com es preparava l'adveniment. El masover les té per unes llibertines.

Jo en toco una pel flanc i En Pajol diu:

—No és gens esquerpa.

—Es dóna compte de que ha obrat malament—dic jo.

Nosaltres les mirem com una culpable. Les jutgem segons les regles d'una conducta especial a les bèsties, i el brau segons els drets de l'home.

—Aquesta està més avençada que les altres—diu Pajol. —No trigarà gaire a deslliurar.

Li aixeca la cua i li palpa l'espinada.

—Bèstia bruta, bèstia bruta!—cridava.

I, abandonant-se a la seva justa rabieta, recula, pren alè i clava un bon cop de peu darrera de la vaca prenyada, com si fos la seva pròpia filla.

JULES RENARD

A Mèxic ha mort assassinat el bandoler Panxo Villa. L'han assassinat els mateixos bandolers de la seva partida. Era una *mala pinta* i no podia acabar d'altra manera. Així acaben tots els bandolers, tant a Mèxic... com a *Xauxa*.

Els veïns de la Rambla, que, per a divertir-se més, s'han constituït en Societat, s'han reunit per a queixar-se de les obres del Metropolità.

Ja es poden reunir tranquils, pobrets! que és com si no es reunissin: els del Metro seguiran cavant la terra sota els seus peus.

L'AMADEU VIVES,

un dels pocs catalans il·lustres que'ns queden, i que, a més de la música, pensa dedicar-se a la literatura

ENTRE «GENTE BIEN»

—Caram! Vostès a Barcelona? Jo les feia a Caldetes.

—Per culpa de la vaga de transports no hi vam poguer anar.

Han arribat a Barcelona dos «globe trotters» que tenen la mania de donar la volta al món a peu a fi i efecte d'escriure un llibre. Si un llibre s'escriu tan bé a casa!

Fins ara han corregut Alemanya, Aústria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Finlàndia, França, Holanda, Itàlia, Noruega, Suïssa, etcètera, etc. I posem aquest etc., etc., perquè tan caminar ens mareja. Quina resistència!

Amb motiu de celebrar la fundació del «Casal Català» de Madrid, *ajeno a toda influencia y color político*, es va fer un àpat que acabà amb un «Viva Madrid»! i un «Visca Catalunya»!

Consta ja amb 200 socis, però ens temem que al fi i a *los postres* es convertiran en 200 *socios*.

Millor que ens equivoquem.

S'ha obert un bar nou al carrer Pelai. Es a dir al carrer Pelai: va d'aquest carrer fins a la Ronda de la Universitat. Això: la inauguració d'un bar sempre és un aconteixement agradable. Més aquest— elegant, fresc— que's diu «Pati Blau», i pel sol fet de dirse així ens sembla un xic cosa nostra.

Novament tenim entre nosaltres a En Santiago Rusiñol. Acaba d'arribar de Itàlia i pensa tornar-hi pel Setembre. A Itàlia ha pintat, ha escrit i ha cultivat el reuma. Desitgem veure la seva obra per a admirar-la una vegada més, i veure ben lluny al reuma que l'acompanya. Val més anar sol que mal acompanyat.

Un diari, escrit en català, però no català, ocupa la seva primera pàgina amb una informació sensacional. Aquesta informació sensacional porta aquests titulars:

«A Sant Vicens dels Horts és solemnialment substituït el nom de Plaza de la Constitución pel de Plaça de Catalunya».

Home, per l'amor de Déu! Ni tant ni tan poc! Ni això ni el castellà de Caldetes!

Compleixen aquest mes sis anys de la mort d'En Prat de la Riba. Venerem i honrem la seva memòria amb bons exemples. Era un gran català, un gran polític i un gran ciutadà.

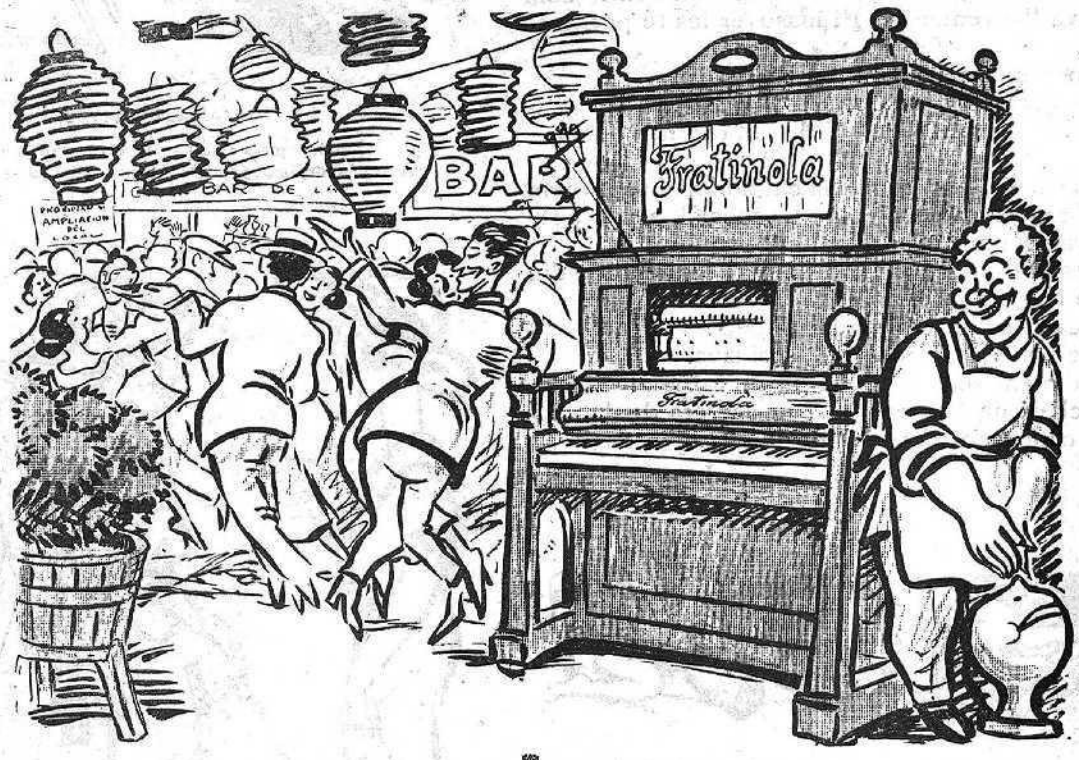
Al mercat de Sant Antoni la multitud anava a «lynchar» a una dona. Aquesta dona es decidia a vendre un fillet seu perquè no el podia mantenir!

I la caritat oficial?

I aquestes dames que, amb la capa de la pietat, només serveixen per a fer el cursi i la bèstia?

I la beneficència?

I els diners del joc? Encara en deuen quedar perquè en van robar molts!

En els bars amb **FRATINOLA**
s'hi fa molta xerinola
mentre l'amo, fent l'endola,
es va omplint la guardiola.

ES VENEN A LA CASA

WERNER

72, Rambla de Catalunya, 72

Telèfon 932 G.

Imprenta L'Esquella i La Campana :-: Carrer de l'Om, 8. Barcelona

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFONO A. 4115

Obres de C. GUMÀ

	Ptes.
Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: *Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura:* segona edició ilustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts.	2'40
L'amor, lo matrimoni y'l divorci	0'60
Del bressol al cementiri	0'60
Buscant la felicitat	0'60
Petóns y pessichs	0'60
Barcelona en camisa	0'60
Lo dèu del sigle	0'60
¿Home o dona?	0'60
La dona nua (*¡Moralment!*)	0'60
Tipos y topos (*Colecció de retratos*)	0'60
¡Guerra al cólera *Instruccions pera combatrel*	0'60
Cla y catalá. *Llissons de gramática parda*	0'60
Don Quijote de Vallcarca	0'60
¡Ecce Homo! Monòlech en un acte y en vers	0'60
Mil y un pensaments.—Colecció de máximas y sentiments.—Un tomo de unas 100 páginas	(agotada)
Lo Rosari de l'Aurora.—Album humoristich, ab caricaturas	(agotada)
Filomena.—Viatje de recreo al interior d'una dona	0'60
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferran	0'60
Sobre las donas.—Polémica entre *C. Gumá* y *Fantástich*	0'60
Gos y gat.—Juguet cómich en un acte y en vers	(agotada)
Vuyts y nous.—Ab lo «retrato» del autor	0'60
Un cap-mas.—Juguet cómich en un acte y en vers.	(agot.)
20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats *¡Tres micos* y *Un cessant*	0'60
Lo pot de la confitura—Colecció de poesias	(agotada)
La Exposició Universal.—Humorada agre-dolsa	0'60
Cera de cristiá.—Juguet cómich en un acte y en vers	(ag.)
Guía cómica de la Exposició Universal.—Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varis dibuixos	(agot.)
L'amor es cego Juguet cómich en un acte y en vers	
Cansóns de la flamarada.—Un tomo de 128 págs.	1'50
Una casa de dispesas.—Juguet cómich en un acte.	(agot.)

	Ptes.
La primera nit.—(*Impresions de un nuvi*)	0'60
Lo dia que'm vaig casar.—(*Impresions d'una nuvia*)	0'60
Ensenyansa superior.—Juguet cómich en un acte.	(agot.)
Drapets al sol.—Escándol humoristich, ilustrat	0'60
Quinze dies a la lluna.—Gatada en vers, ilustrada	0'60
Ni la teva ni la meva.—Comedia en 3 actes y en vers	2'40
Un viatje de nuvis.—Humorada en vers, ilustrada	0'60
¿Quina dona vol vostè?—Humorada en vers, ilustr.ª	0'60
Lo primer dia.—Juguet cómich lirich, en un acte	1'20
Art de festejar.—Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné	0'60
Guía del conquistador.—2.ª part del *Art de festejar*	0'60
¿Colon o Carnestoltes?.—Ensarronada cómica municipal; ilustració de M. Moliné	0'60
¡Abaix lo existent!—Disbarat cómich en un acte.	(ag.)
Lo Marqués de Carquinyoli.—Juguet cómich en un acte	(ag.)
Una aventura de amor.—Ilustrada per M. Moliné	0'60
Pelegrins a Roma.—Viatje bufo-trágic en vers, ilust.	0'60
¿Per què no's casan los homes?—Humorada en vers, ilustrada	0'60
¿Per qué no's casan las donas?—Humorada en vers. ilustrada	0'60
Jesús Maria Joseph!—Juguet cómich en un acte	(ag.)
La salsa del amor.	0'60
Lo món per un forat.—Humorada en vers, ilust.ª	0'60
¿Com se pesca un marit?—Humorada en vers, ilustrada	(ag.)
De la Rambla a la Manigua.—Aventuras d'un reservista, ilustrada	0'60
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada.	0'60
Un casament a proba.—Humorada en vers, ilustrada	0'60
La senyora de tothom.—Humorada en vers	0'60
Lo llibre de les cent veritats.—Edició ilustrada.	0'60
El pecat de Eva.—Humorada en vers, ilustrada	0'60
Agencia de matrimonis.—Humorada en vers, ilust.ª	0'60
Entre faldillas y pantalons.—Humorada en vers, ilustrada.	0'60
Sota la parra.—Colecció de cantars	0'60

José María de Sucre

DE LA ACADEMIA VENEZOLANA DE LA HISTORIA

Poemas de Abril y Mayo

Segunda edición

Pesetas DOS

OBRA NUEVA

Eduardo Zamacois

(Autor de la interesante obra, «Memorias de un vagón de ferro-carril»)

Una vida extraordinaria

(NOVELA INÉDITA)

Hace muchos años que en ningún país se ha producido un libro tan interesante, tan «novelesco», ni al mismo tiempo tan REVOLUCIONARIO, como el presente, se trata de una «obra maestra» indiscutible.

Un tomo, Pesetas **5**

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

UN PEIXATER ESPAVILAT

Aquest ja porta el peix mig cuit a la plaça